

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 2ας Ιουνίου 1976 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 56/74 μέχρι 60/74,

Kurt Kampffmeyer Mühlenvereinigung KG, Αμβούργο,

Offene Handelsgesellschaft in Firma Wilhelm Werhahn Hansamühle, Neuss am Rhein,

Ludwigshafener Walzmühle Erling KG, LUDWIGSHAFEN AM RHEIN,

Heinrich Auer Mühlenwerke KGAA, Κολωνία,

Pfälzische Mühlenwerke GmbH, MANNHEIM,

εκπροσωπούμενες από τους MODEST, HEEMANN, GÜNDISCH, RAUSCHNING, LANDRY, ROELL, FESTGE, HORST HEEMANN, δικηγόρους Αμβούργου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον FELICIEN JANSEN, δικαστικό επιμελητή, 21, RUE ALDRINGEN,

ενάγουσες,

κατά

Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, διά του

- 1) του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Βρυξέλλες, εκπροσωπούμενου από τον καθηγητή DANIEL BIGNES, διευθυντή στη νομική υπηρεσία του Συμβουλίου, επικουρούμενου από τον BERNHARD SCHLOH, νομικό σύμβουλο στη νομική υπηρεσία του Συμβουλίου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

τον J.N. BAN DEN HOUTEN, διευθυντή της νομικής υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 2, PLACE DE METZ,

και

2) της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Βρυξέλλες, εκπροσωπούμενης από το νομικό της σύμβουλο PETER GILSDORF με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο το νομικό της σύμβουλο MARIO CERVINO, κτίριο CFL, PLACE DE LA GARE,

εναγομένης,

που έχει ως αντικείμενο την επιδίκαση αποζημιώσεως σύμφωνα με το άρθρο 215, δεύτερη παράγραφος της Συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, πρόεδρο, H. Kutscher και A. O'Keeffe, προέδρους τμήματος, A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, M. Sørensen και A. J. Mackenzie Stuart, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Reischl
γραμματέας: A. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

- 1 Με αγωγές που άσκησαν τον Ιούλιο του 1974, οι ενάγουσες εταιρίες ζητούν από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι η Κοινότητα υποχρεούται να τους αποκαταστήσει τη ζημία που υπέστησαν κατά την περίοδο εμπορίας σιτηρών 1974/75 λόγω της ρυθμίσεως των τιμών και ενισχύσεων για το σκληρό σίτο κατά τους κανονισμούς 1126/74, 1128/74, 1427/74 και 1524/74 του Συμβουλίου, της 29ης

Απριλίου, της 4ης και της 17ης Ιουνίου 1974 (ABL L 128, σ. 14 και 17, L 151, σ. 1 και L 164, σ. 6).

- 2 Με δικόγραφα που κατέθεσαν την 1η Οκτωβρίου 1974, οι εναγόμενοι (Συμβούλιο και Επιτροπή) προέβαλαν σύμφωνα με το άρθρο 91 του κανονισμού διαδικασίας ένσταση απαραδέκτου κατά των ανωτέρω αγωγών, υποστηρίζοντας ιδίως ότι οι αγωγές που ασκήθηκαν ήδη πριν από την έναρξη της περιόδου εμπορίας σιτηρών 1974/75 συνιστούν αναγνωριστικές αγωγές, που σκοπό έχουν να διαπιστωθεί η ευθύνη της Κοινότητας για ενδεχόμενες ζημίες. Αγωγή αποζημιώσεως γίνεται όμως δεκτή στο κοινοτικό δίκαιο μόνο για την αποκατάσταση γεγενημένης και ενεστώσας ζημίας· επομένως, η αγωγή αποζημιώσεως ασκείται πρόωρα όταν αποσκοπεί στη διαπίστωση του παράνομου χαρακτήρα μιας κοινοτικής ρυθμίσεως.
- 3 Στις παρατηρήσεις τους επί της ενστάσεως απαραδέκτου οι ενάγουσες ανέπτυξαν περαιτέρω τα αρχικά τους αιτήματα και ζήτησαν, εκτός από την αιτούμενη διαπίστωση, την καταδίκη της Κοινότητας να τους καταβάλει αριθμητικώς καθορισμένα ποσά που συνιστούσαν τη ζημία που υπέστη κάθε μία από τις επιχειρήσεις κατά το χρονικό αυτό διάστημα της περιόδου εμπορίας 1974-75 η οποία είχε εν τω μεταξύ αρχίσει.
- 4 Το Συμβούλιο και η Επιτροπή αντέτειναν ότι αυτή η αναδιατύπωση των αιτημάτων συνιστούσε μεταβολή της βάσεως της αγωγής η οποία δεν επιτρέπεται σύμφωνα με το άρθρο 42 του κανονισμού διαδικασίας. Επιπλέον, στο μέτρο που τα αιτήματα αφορούν την καταβολή αριθμητικώς καθορισμένων ποσών ως αποζημίωση, δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένα.

Επί του παραδεκτού

- 5 Με Διάταξη της 20ής Νοεμβρίου 1974, το Δικαστήριο αποφάσισε να κρίνει την ένσταση απαραδέκτου με την απόφασή του επί της ουσίας· επομένως, πρέπει κατ' αρχάς να εξεταστεί το παραδεκτό των αγωγών.
- 6 Το άρθρο 215 της Συνθήκης δεν αποκλείει τη δυνατότητα προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου για να διαπιστωθεί η ευθύνη της Κοινότητας για ζημία επικείμενη και προβλεπτή με επαρκή βεβαιότητα, έστω και αν η ζημία δεν μπορεί ακόμη να υπολογιστεί αριθμητικώς με ακρίβεια. Για την αποτροπή σοβαρότερων ζημιών μπορεί να είναι σκόπιμη η προσφυγή στη δικαιοσύνη μόλις υπάρξει βεβαιότητα ως προς τα γενεσιουργά αίτια της ζημίας. Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνεται από τις διατάξεις που ισχύουν στις έννομες τάξεις των κρατών μελών: στις περισσότερες από τις έννομες αυτές τάξεις — αν όχι σε όλες — επι-

τρέπεται η άσκηση αναγνωριστικής αγωγής για μελλοντική ζημία εφόσον είναι επαρκώς βεβαιωμένη η πρόκλησή της.

- 7 Όσον αφορά τον ισχυρισμό των εναγομένων ότι η ρύθμιση που θεσπίστηκε για την περίοδο εμπορίας σιτηρών 1974-75 δεν είναι βέβαιο ότι θα προκαλούσε ζημία στις ενάγουσες διότι οι καθορισμένες για την κοινή αγορά τιμές ήταν κατά πολύ χαμηλότερες από τις τιμές της διεθνούς αγοράς, οι ενάγουσες θα μπορούσαν αφενός να παραπέμψουν στην απόφαση που εκδόθηκε στις 13 Νοεμβρίου 1973, μεταξύ των ίδιων διαδίκων, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 63 μέχρι 69/72 (SLG. 1973, σ. 1229), από την οποία προκύπτει ότι η κοινοτική ρύθμιση για την περίοδο εμπορίας σιτηρών 1971-72, που συμπίπτει κατ' ουσία με τη ρύθμιση για την περίοδο 1974-75, μπορούσε να προκαλέσει ζημία στις ενάγουσες χωρίς εντούτοις να γεννά ευθύνη της Κοινότητας· αφετέρου, οι ενάγουσες θα μπορούσαν να επικαλεστούν τις προβλέψεις τους — που επαληθεύτηκαν πράγματι κατά την έναρξη του έτους 1975 — ότι οι τιμές της διεθνούς αγοράς για το σκληρό σίτο θα έπεφταν, πριν από το τέλος της περιόδου εμπορίας, κάτω από το επίπεδο των κοινοτικών τιμών.
- 8 Υπό τις συνθήκες αυτές, ήταν δικαιολογημένο να προσφύγουν οι ενάγουσες ενώπιον του Δικαστηρίου, αμέσως μετά τη δημοσίευση της επίμαχης κοινοτικής ρυθμίσεως και πριν από την έναρξη της ισχύος της, σχετικά με το αν και κατά πόσο η ρύθμιση αυτή τις φέρει σε δυσμενή θέση έναντι των γαλλικών ανταγωνιστικών επιχειρήσεων και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν για το λόγο αυτό συντρέχει παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως. Δεδομένου ότι η ζημία που μπορούσε να προκύψει από την πραγματική και νομική κατάσταση ήταν επικείμενη, οι ενάγουσες μπορούσαν να επιφυλαχθούν ως προς τον ακριβή αριθμητικό καθορισμό της ζημίας που η Κοινότητα θα έπρεπε ενδεχομένως να αποκαταστήσει και να περιοριστούν προς το παρόν να ζητήσουν τη διαπίστωση της ευθύνης της Κοινότητας. Κατά συνέπεια, τα μεταγενέστερα αιτήματα των εναγουσών να καταδικαστεί η Κοινότητα στην καταβολή αριθμητικώς καθορισμένων ποσών, που υπέστησαν αλλεπάλληλες μεταβολές, δεν συνιστούν ούτε μεταβολή της βάσεως της αγωγής ούτε νέα μέσα επιθέσεως και αμύνης. Το ζήτημα αν τα αιτούμενα ποσά είναι επαρκώς αιτιολογημένα αφορά τον υπολογισμό της ζημίας και εμπίπτει επομένως στην εξέταση όχι του παραδεκτού των αγωγών, αλλά της ουσίας της υποθέσεως.

- 9 Η ένσταση απαραδέκτου είναι συνεπώς απορριπτέα.

Επί της ουσίας

- 10 Ο κανονισμός 120/67 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1967, περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα των σιτηρών, προβλέπει τον καθορισμό κατώτατης

τιμής εγγυήσεως για το σκληρό σίτο, για να ενθαρρύνει την καλλιέργεια αυτού του είδους σίτου στην κοινή αγορά, του οποίου η παραγωγή είναι σαφώς ελλειμματική, αντίθετα με την παραγωγή μαλακού σίτου. Σύμφωνα με το άρθρο 10 του εν λόγω κανονισμού «όταν η τιμή παρεμβάσεως για το σκληρό σίτο ... είναι κατώτερη της κατώτατης τιμής εγγυήσεως, χορηγείται ενίσχυση λόγω παραγωγής σκληρού σίτου», η οποία ισούται με τη διαφορά μεταξύ των δύο τιμών.

- 11 Με την ενίσχυση αυτή, η παραγωγή σκληρού σίτου αυξήθηκε έντονα σε ορισμένες περιοχές όπου η καλλιέργειά του είναι πρόσφορη, ιδίως στην περιοχή της BEAUCE (Γαλλία), στη Νότια Γαλλία και στη Νότια Ιταλία, έτσι ώστε οι ανάγκες των γαλλικών και ιταλικών επιχειρήσεων αλευροποιίας μπορούν να ικανοποιηθούν σε μεγάλο βαθμό. Αντίθετα, οι γερμανικές επιχειρήσεις αλευροποιίας καθώς και αυτές της ΜΠΕΝΕΛΟΥΞ ήταν πρακτικά αναγκασμένες να εξακολουθήσουν να εφοδιάζονται σε σκληρό σίτο κατά τον παραδοσιακό τρόπο, δηλαδή με εισαγωγές από τρίτες χώρες. Είναι βέβαιο ότι κατά τις περιόδους εμπορίας πριν από την περίοδο 1974-75, η κατάσταση αυτή έφερε σε δυσμενή θέση τις γερμανικές επιχειρήσεις αλευροποιίας, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν και οι ενάγουσες επιχειρήσεις, διότι οι γαλλικές ανταγωνιστικές επιχειρήσεις ήταν σε θέση να καλύπτουν επί τόπου τις ανάγκες τους σε σκληρό σίτο σε τιμές προσεγγίζουσες την τιμή παρεμβάσεως που καθορίζονταν για την οικεία περίοδο εμπορίας σιτηρών, ενώ οι γερμανικές επιχειρήσεις έπρεπε να αγοράζουν το προϊόν σε τιμές καθοριζόμενες βάσει της τιμής κατωφλίου και μπορούσαν να προμηθεύονται τον κοινοτικό σκληρό σίτο μόνο σε μικρές ποσότητες.
- 12 Οι ενάγουσες φρονούν ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ευθύνονται για τη ζημία που τους προκάλεσε η ανωτέρω κατάσταση, λόγω του τρόπου κατά τον οποίο τα όργανα αυτά εφήρμοσαν και εξετέλεσαν τις διατάξεις του κανονισμού 120/67. Έχοντας επίγνωση του ότι οι θεσπιζόμενες για την εκτέλεση του κανονισμού αυτού διατάξεις μπορούσαν τουλάχιστον να επιτείνουν τα δυσμενή επακόλουθα της καταστάσεως αυτής, τα εναγόμενα όργανα θα έπρεπε ή να μειώσουν τις προβλεπόμενες ενισχύσεις και έτσι να εξαλείψουν την επίδρασή τους στο επίπεδο των τιμών του συλλεγόμενου στη Γαλλία σκληρού σίτου ή να αντισταθμίσουν τις ανωτέρω επιπτώσεις μειώνοντας την τιμή κατωφλίου, έτσι ώστε να προσεγγίζει την τιμή παρεμβάσεως. Σε περίπτωση που τα εναγόμενα όργανα θεωρούσαν ότι δεν ήταν δυνατή η λήψη κανενός από τα ανωτέρω μέτρα, θα έπρεπε να αναζητήσουν άλλα μέσα για να περιορίσουν τα δυσμενή επακόλουθα για τις επιχειρήσεις αλευροποιίας της Γερμανίας και των χωρών της ΜΠΕΝΕΛΟΥΞ. Με την πλήρη απραξία τους, τα εναγόμενα όργανα όχι μόνο παρέβησαν το άρθρο 39, παράγραφος 1 της Συνθήκης, σύμφωνα με το οποίο η κοινή γεωργική πολιτική έχει μεταξύ άλλων ως στόχο τη σταθεροποίηση των αγορών, αλλά παραβίασαν επίσης τη θεμελιώδη αρχή της ίσης μεταχειρίσεως των μετεχόντων στην κοινή αγορά, η οποία διατυπώνεται στο άρθρο 40, παράγραφος 3 της Συνθήκης.

- 13 Δεδομένου ότι πρόκειται για ρυθμιστική αρμοδιότητα που συνεπάγεται επιλογές οικονομικής πολιτικής, ευθύνη της Κοινότητας για τη ζημία που υπέστησαν ενδεχομένως ιδιώτες από τη δραστηριότητα αυτή μπορεί να γεννηθεί, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 215, δεύτερη παράγραφος της Συνθήκης, μόνον αν συντρέχει κατάφωρη παραβίαση υπέρτερου κανόνα δικαίου που προστατεύει τους ιδιώτες. Με την εισαγωγή συστήματος ενισχύσεων που ευνοεί την παραγωγή σκληρού σίτου επιδιώκεται η επίτευξη πολλών από τους στόχους του άρθρου 39, ιδίως η εξασφάλιση του εφοδιασμού στην κοινή αγορά και η σταθεροποίηση της αγοράς, εφόσον προωθείται η καλλιέργεια σκληρού σίτου που είναι ελλειμματική εν σχέσει με την καλλιέργεια μαλακού σίτου που είναι πλεονασματική. Η έννοια της σταθεροποίησης των αγορών δεν συνεπάγεται ότι καταστάσεις που δημιουργήθηκαν υπό προγενέστερες συνθήκες της αγοράς πρέπει εν πάση περιπτώσει να διατηρηθούν. Δίνοντας προσωρινά την προτεραιότητα σε ορισμένους από τους στόχους του άρθρου 39 εν σχέσει προς τη διατήρηση δημιουργηθεισών καταστάσεων, τα όργανα δεν παρέβησαν τις εν λόγω διατάξεις της Συνθήκης αλλά, αντίθετα, προέβησαν κατά τρόπο επιτυχή στην άσκηση των εξουσιών τους στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής, η οποία άλλωστε συνέβαλε στη σημαντική κατά τόπους αύξηση της παραγωγής σκληρού σίτου.
- 14 Πρέπει εν τούτοις να εξεταστεί αν, κατά τη διαμόρφωση αυτής της πολιτικής ενισχύσεων, ο κανονισμός του Συμβουλίου έφερε κατά τρόπο αυθαίρετο σε δυσμενή θέση τις γερμανικές επιχειρήσεις έναντι των γαλλικών ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, όπως υποστηρίζουν οι ενάγουσες.
- 15 Κατά τις περιόδους εμπορίας πριν από την περίοδο 1974-75, ο συλλεγόμενος στη Γαλλία σκληρός σίτος διετιθέτο στο εμπόριο σε τιμές σταθερά παραπλήσιες της τιμής παρεμβάσεως, χωρίς ποτέ να προσεγγίσει την τιμή του εισαγόμενου σκληρού σίτου. Το γεγονός αυτό επιτρέπει να παρατηρηθεί ότι η επίμαχη ρύθμιση ευνοούσε έτσι περισσότερο τους αγοραστές σκληρού σίτου, δηλαδή κυρίως τις γαλλικές επιχειρήσεις αλευροποιίας, από ό,τι τους ίδιους τους παραγωγούς. Η κατάσταση αυτή, που διαπιστώθηκε και αναγνωρίστηκε από τα ίδια τα εναγόμενα όργανα τόσο στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 63 μέχρι 69/72, όσο και κατά την παρούσα δίκη, θα έπρεπε να τα παρακινήσει να επανεξετάσουν αν όχι το σύστημα των ενισχύσεων, τουλάχιστον το ύψος τους. Το γεγονός ότι το Συμβούλιο δεν διόρθωσε την κατάσταση αυτή θα μπορούσε να θέσει υπό αμφισβήτηση το σύμφωνο της καταστάσεως προς τα άρθρα 39 και 40 της Συνθήκης, αν οι συνθήκες της αγοράς είχαν παραμείνει αμετάβλητες.
- 16 Από το φθινόπωρο του 1973 όμως, οι τιμές της διεθνούς αγοράς για το σκληρό σίτο σημείωσαν άνοδο που υπερέβαινε το επίπεδο των κοινοτικών ενδεικτικών τιμών και των τιμών κατωφλίου, άνοδο που, με ορισμένη καθυστέρηση, επηρέασε τις τιμές του σκληρού σίτου στην Κοινότητα. Υπό την πίεση της εξελίξεως

αυτής των τιμών, το Συμβούλιο, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, αύξησε την τιμή παρεμβάσεως, την ενδεικτική τιμή, την τιμή κατωφλίου και την κατώτατη εγγυημένη τιμή για το έτος 1974-75 κατά 40 περίπου λογιστικές μονάδες εν σχέσει προς τις τιμές του προηγούμενου έτους. Αν και δεν είναι σαφής ο λόγος για τον οποίο η κατώτατη εγγυημένη τιμή, ο καθορισμός της οποίας ανταποκρίνεται σε εντελώς διαφορετικούς στόχους, αυξήθηκε όσο και η τιμή παρεμβάσεως, η ενδεικτική τιμή και η τιμή κατωφλίου, είναι εν τούτοις ευνόητο ότι, υπό τις συνθήκες αβεβαιότητας της διεθνούς αγοράς, το Συμβούλιο θεώρησε φρονιμότερο να διατηρήσει προσωρινά σε ισχύ τη ρύθμιση στο σύνολό της. Εν πάση περιπτώσει, λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω συνθηκών, η αναβολή της τροποποιήσεως του συστήματος για ευθετότερο χρόνο και η απόφαση να διατηρηθεί σε ισχύ για την περίοδο 1974-75 η μέχρι τότε ισχύουσα ρύθμιση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως κατάφωρη παραβίαση των άρθρων 39 και 40 της Συνθήκης. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι από την περίοδο εμπορίας σιτηρών 1976-77, το σύστημα των ενισχύσεων τροποποιήθηκε κατά τρόπο ικανό να εξαλείψει τις ανωτέρω εκτεθείσες διακρίσεις.

- 17 Επιπλέον, υπό τις εξαιρετικές συνθήκες που διείπαν την εξέλιξη των τιμών του συλλεγόμενου στη Γαλλία σκληρού σίτου κατά την περίοδο 1974-75, δεν είναι βέβαιο ότι η συνέχιση της ισχύος του συστήματος των ενισχύσεων και η διατήρηση των ενισχύσεων στο προηγούμενο ύψος είχαν επί της εξελίξεως αυτής την ίδια επίπτωση με εκείνη που διαπιστώθηκε κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα.
- 18 Όπως και στις υποθέσεις 63 μέχρι 69/72, οι ενάγουσες επιχειρήσεις προσάπτουν ακόμη στα κοινοτικά όργανα ότι δεν ενήργησαν κατά τρόπο ώστε η τιμή παρεμβάσεως για το σκληρό σίτο να προσεγγίσει την τιμή κατωφλίου για το προϊόν αυτό. Υποστηρίζουν ότι σε μια ελλειμματική αγορά όπως η προκειμένη, η σημαντική διαφορά μεταξύ των δύο αυτών τιμών δεν δικαιολογείται, αλλά καθιστά δυσχερέστερο τον ανταγωνισμό για τις επιχειρήσεις αλευροποιίας που είναι υποχρεωμένες να εξασφαλίζουν τον εφοδιασμό τους κυρίως από τη διεθνή αγορά εν σχέσει προς εκείνες που είναι εγκατεστημένες σε περιοχές όπου καλλιεργείται σκληρός κοινοτικός σίτος. Ο λόγος για τον οποίο θεωρήθηκε σκόπιμη η διαφορά μεταξύ των δύο αυτών τιμών, δηλαδή η αποτροπή ανεπιθύμητων αμοιβαίων επιπτώσεων μεταξύ της διαθέσεως σκληρού σίτου και της διαθέσεως μαλακού σίτου, δεν ίσχυε πλέον για την περίοδο 1974-75, κατά την οποία η διαφορά των τιμών που είχαν καθοριστεί για τα δύο αυτά προϊόντα, η οποία κατά τα προηγούμενα έτη ήταν περίπου ύψους 20%, αυξήθηκε σημαντικά.
- 19 Κατά το οικονομικό έτος 1974-75, η διαφορά μεταξύ της τιμής παρεμβάσεως και της τιμής κατωφλίου μειώθηκε, έναντι της περιόδου 1973-74, ποσοστιαία και, εν πάση περιπτώσει μέχρι της 7 Οκτωβρίου 1974, ακόμη και σε απόλυτους αριθμούς. Η διαφορά αυτή ήταν αναγκαία για να διασφαλιστεί, στα ίδια τα κράτη

στα οποία παράγεται σκληρός σίτος, η κοινοτική προτίμηση, διότι η μείωση της τιμής κατωφλίου εν σχέσει προς την τιμή παρεμβάσεως θα έθετε σε κίνδυνο τη διάθεση του κοινοτικού προϊόντος από τη νότια Ιταλία προς τη βόρεια Ιταλία και από το νότο της Γαλλίας προς τις ακτές του Ατλαντικού.

Ο καθορισμός για τα κράτη μέλη που δεν παράγουν σκληρό σίτο διαφορετικών τιμών κατωφλίου από τις ισχύουσες για τα λοιπά κράτη μέλη, όπως προτείνεται από τις ενάγουσες επιχειρήσεις, θα συνιστούσε εξαιρετικά επισφαλές μέτρο και θα καθιστούσε αναγκαία τη στάθμιση αβεβαίων στοιχείων, η οποία θα απαιτούσε ασφαλέστερες και εκτενέστερες πληροφορίες από αυτές που μπορούν να παράσχουν οι στατιστικές.

- 20 Εξάλλου, λαμβανομένων υπόψη των προοπτικών για το οικονομικό έτος 1974-75, όπως αυτές διαγράφονταν στο Συμβούλιο κατά το χρόνο εκδόσεως του σχετικού κανονισμού, η μείωση της τιμής κατωφλίου εν σχέσει προς την τιμή παρεμβάσεως μπορούσε να παρουσιάζει μόνο θεωρητικό ενδιαφέρον, δεδομένου ότι οι τιμές της διεθνούς αγοράς υπερέβαιναν κατά πολύ το επίπεδο τιμών που προβλέπονταν στην κοινοτική ρύθμιση.

Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν είναι δυνατό να προσαφθεί στα κοινοτικά όργανα ότι μείωσαν τη διαφορά μεταξύ των δύο τιμών μόνο κατά το μέτρο που τελικά αποφασίστηκε.

Αν και αληθεύει ότι από την αρχή του 1975 οι τιμές της διεθνούς αγοράς μειώθηκαν και έπεσαν κάτω από το επίπεδο των τιμών που καθόριζε η κοινοτική ρύθμιση, το ύψος της τιμής κατωφλίου δεν μπορεί να προκαλέσει σοβαρή ζημία στις γερμανικές επιχειρήσεις αλευροποιίας, διότι αυτές, στο μέτρο που έπρεπε ακόμη να εξασφαλίσουν τον εφοδιασμό τους, μπορούσαν κατά το χρονικό εκείνο διάστημα να επωφεληθούν από νέα πτώση των τιμών αγοράς του συλλεγόμενου στη Γαλλία σκληρού σίτου, οι οποίες προσέγγιζαν εκ νέου το επίπεδο της τιμής παρεμβάσεως.

- 21 Για λόγους ανάλογους προς τους ανωτέρω εκτεθέντες δεν είναι επίσης δυνατό να προσαφθεί στα κοινοτικά όργανα ότι δεν έλαβαν υπόψη τα προτεινόμενα από τις ενάγουσες εταιρίες ενδεχόμενα μέτρα θεραπείας, όπως την επιστροφή στις γερμανικές επιχειρήσεις αλευροποιίας της εισφοράς κατά την εισαγωγή σκληρού σίτου προερχόμενου από τρίτες χώρες.

Είναι ευνόητο ότι τα εναγόμενα κοινοτικά όργανα έκριναν ότι για μια τόσο ασυνήθη περίοδο όπως η περίοδος 1974-75, δεν θα ήταν ιδιαίτερα συνετός ο πει-

ΚΑΜΠΦΜΕΥΕΡ ΚΑΤΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ραματισμός με τη λήψη τέτοιων μέτρων, των οποίων η εφαρμογή εμφάνιζε εξαιρετικές δυσχέρειες.

Κατά συνέπεια, δεν μπορεί επίσης να διαπιστωθεί επί του σημείου αυτού κατάφωρη παραβίαση των αγωγτέρω κανόνων και αρχών της Συνθήκης.

- 22 Οι ενάγουσες επιχειρήσεις επικαλέστηκαν ακόμη μια αρχή κατά την οποία υπάρχει αξίωση αποζημιώσεως λόγω παράνομης επεμβάσεως των διοικητικών αρχών που μπορεί να εξομειωθεί με απαλλοτρίωση.
- 23 Δεν συντρέχει λόγος εξετάσεως του ζητήματος αν το άρθρο 215 αναφέρεται σε τέτοια ευθύνη, διότι αρκεί η διαπίστωση ότι τα προσβαλλόμενα μέτρα δεν ήταν παράνομα· ο ισχυρισμός αυτός είναι συνεπώς απορριπτέος.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

Απορρίπτει τις αγωγές.

Κρίθηκε από το Δικαστήριο στο Λουξεμβούργο στις 2 Ιουνίου 1976.

Lecourt

Kutscher

O'Keefe

Donner

Mertens de Wilmars

Sørensen

Mackenzie Stuart

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 2 Ιουνίου 1976.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt